

Pablo La Parra. Zinema militantearen erresonantziak

Baliabideak

“Oso garrantzitsua da ulertzea zinema militantea ekoizpen modu jakin batzuk eskuratzearekin lotuta zegoela: subestandar formatuek (8x16 mm) zentsurarekiko eta sare komertzialeko independentzia ekarri zuten, tresneria arinek ahalbidetu zuten filmazioak eta proiektzioak eramatea errebolta sozialak gertatzen ari ziren lekuetara. Gaur egungo mugimendu sozial eta politikoen baliabide digitalak eta sare sozialak bere egiten dituztenean antzeko zerbait iradokitzen ari dira: diskurtso disidenteen zirkulazioa eta ikusgarritasuna ematen da eta, era berean, bestelako medioetan tokirik izango ez luketen subjektibitate politikoentzako leku dira”.

Gaur egungo irudi askotan aurkitzen ditugu garai bateko protesten eszenak, behin eta berriz errepikatuko balira bezala. Zinemari esker jakinarazten zaizkigu aspaldiko promesa politikoak, bete gabe geratu zirenak, egun betetzear daudenak. Erresonantzia horiek aztertzea da Pablo La Parra valentziarraren lana New Yorkeko Unibertsitatean; hilabeteotan Tabakaleran dabil egoiliar, bere proiektuan sakontzen.

“Ez dakit gaur egun zinema militanteaz hitz egiterik dagoen”

Arantza Santesteban

@a_santesteban

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

Zehazki, zer ari zara lantzen Tabakalerako egonaldi honetan?

Garatzen ari naizen proiektuaren izenburua *Europa, geroaldi burutua* da. Ikerketa lana da, publikoari zuzendutako egitarau batekin osatzen dena. Funtsuan, proiektuaren xedea da praktika zinematografiko garaikideak eta 60ko eta 70eko hamarkadetako zinema militantetik sortutako artxiboa harremanetan jartzea.

Zinema militantea garaiko errebolten erretratua da?

Zinema militante deiturikoaren bilakera liluragarria izan da. Ez zen mugimendu koherente eta bateratua izan, zinema eta politikaren arteko harremana birdefinitzen saiatu ziren praktiken multzo heterogeneoa izan zen. Zinema horren garapena bereizezina da nazio askapen mugimenduetan eta 68ko errebolten testuinguruan sortu ziren disidentzia politikoen forma berrietatik. Esango nuke zinemagile haien interesa ez zela film bidez garaiko giroa erretratatzeko soilik; borroka horien guztien parte aktibo izan nahi zuten.

Baina horretarako zinema arau askotaz libratu behar zen, ezta?

Jakina. Horrek zinearen ekoizpenerako baliabideak errotik aldatzea eragin zuen, egiletza kolektibo zein asanblearioak entseatzuz eta orduko militanteen parte-hartzea ziurtatuz. Pelikulen banaketari dagokionez, haien zirkulazioa bermatzeko sare autogestionatuak osatzen zituzten eta jendearen esku egon zitezkeen fabriketara edota ikasgeletara eramaten zituzten. Eztabaida sakonak sortzen ziren eta ekintza politikorako tresna bihurtzen ziren.

Zein da film-artxibategi horren interesa zure ustez?

Kristin Ross-ek dioten modura, 68ko maiatza izan da, beste askorekin alderatuz, narratiboki gehien desitxuratu den pasarte politikoa: urte haietako borroka 80 eta 90eko hamarkadetako narrazio neoliberalak filtratuta iritsi zaizkigu eta horiekin ulertzen ez ditugun gertakariak kontatzen zaizkigu, distorsionaturik eta despoltizatutako estereotipoen bidez. Zinema militantea borroka horien guztien erdigunean

sortu zen, eta horregatik militanteak eurak ikusten ditugu hitza hartzen. Nire ustez, gerturatze horrek oso esperientzia maila bitxia eskaini digu: gaurko irakurketatik iraganean ongi edo gaizki zer egin zuten aztertzea baino, modu sentikorrean garai bateko praktika eta subjektibitate politikoekin kontaktuan sartzea da interesgarriena. Zein mundu amesten zuten? Nola lortu nahi zuten? Nola adierazten zuten gogo hori?

68ko irudiek eta gaur egungo mobilizazioetan ikusitakoek harremanik al dute?

Krisiak eta egun ematen ari diren borrokek Europa neoliberalaren erabateko porrota utzi dute agerian. Ezagutzen dugun Europa hau 60ko hamarkada luzean eman ziren borroka guztien arrastoen hondarretan eraiki da. Nolabait esatearren, ematen du garai hartako irudiek ez gaituztela abandonatu eta gaurko une historiko eta sozialean baino ezin dugula ulertu ezkutuan gordetzen duten promesa politikoa. Ez da kasualitatea beraz, egunotan garai hartako film-artxibo militantea berrerabiltzen eta berrinterpretatzen ari dela ikustea; esan

“Ez da kasualitatea egunotan garai bateko film-artxibo militantea berrerabiltzea eta berrinterpretatzea; esan liteke iraganeko irudi horiek baldintzatu egiten dutela orainaldia irudikatzeko dugun gaitasuna”.

liteke iraganeko irudi horiek baldintzatu egiten dutela orainaldia irudikatzeko eta erakusteko dugun gaitasuna.

Zinemagileen eta egitura politikoen arteko harremana ez da beti xamurra izan...

Nire ustez, zinema militantearen alerik interesgarrienak alderdi eta sindikatuetatik kanpo egindakoak izan ziren. Alderdi batzuek zinemarekiko interesa erakutsi bazuten ere –batez ere, Italiako Alderdi Komunistak–, uste dut, orokorrean, etengabeko tentsioak bizi zuela harreman hori. Oinarrizko arazo bat zegoen: zinema militanteak errepresentazioaren ohiko moduen kritika zorrotza egiten zuen, behetik egindako diskurtsoaren ekoizpena aldarrikatzen zuen eta horrek zuzenean egiten zuen talka alderdi leninisten logika bertikal eta hierarkikoarekin. Auzi hori oso argia da *off* ahotsaren erabilerarekin: dokumen-

tal politikoaren ikuskera klasikoaren aurrean –non narratzaile orojakileak eszenak egoki kontaktzen baitzizkigun–, zinema militantearen pelikuletan narratzaile kolektiboek hartu zuten hitza. Askotan egin izan da zinema militantearen karikaturizazioa, sinplizatzen eta lausotzen joz, baina artxibo honen tentuzko azterketa batek garaiko subjektibitate politikoen aberastasuna erakusten digu.

Egiten al da gaur egun zinema militanterik?

Ez dakit gaur egun zinema militanteaz hitz egiterik dagoen. Jadanik ez da termino hori erabiltzen, eta garai historiko eta sozial jakin batera bideratzen gaitu. Proiektu honekin dugun asmoa ordea, praktika bisual garaikideen eta artxibo militante horren artean dauden erresonantziak aztertzea da. Gaur egun irudi alternatiboaren politizazioa, haien distribuzioa edo erakustaldia ahalbidetzen duten estrategia asko ezin dira aztertu zinema militantearekin duten harremana ulertu gabe. Erresonantzia horiek leku askotan daude: zinemagileengan, egungo kooperatibetan, zine-forumetan, guneez autogestioatuetan, okupatutako plazaetan... ■